

LEADER

Grupul de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor”

British Embassy
Chisinau

Solidarity Fund PL

Polish aid

UKaid
from the British people

Această broșură este elaborată în cadrul proiectului „Consolidarea societății civile și a dezvoltării democratice locale în mediul rural din Republica Moldova”, susținut de Ambasada Marii Britanii prin intermediul Fondului de Sprijin Strategic, parte a Fondului pentru Buna Guvernanță.

Despre LEADER

LEADER este o abordare și un instrument de dezvoltare inovativă. Reprezintă baza pentru succesul politicii UE de dezvoltare rurală la nivel local, din 1990. În baza unui succes de implementare de peste 25 ani, LEADER a devenit abordarea de bază și metodologia pentru dezvoltare rurală în 28 de țări UE.

LEADER face parte din instrumentul de dezvoltare pre-aderare UE pentru agricultură și dezvoltare rurală (IPARD).

Acronimul LEADER:

**Legături între acțiuni
pentru dezvoltarea
economiei rurale**

Liaison Entre Actions de
Developpement de
l'Economy Rurale

Acronimul DLCC:

**Dezvoltarea locală
condusă de comunitate**

(sau CLLD Community
Led Local Development)

legătura

între

acțiuni de

dezvoltare a

economiei

rurale

Scopul abordării LEADER

Este de a acorda sprijin și a încuraja locuitorii din spațiul rural în vederea evaluării oportunităților de dezvoltare pe termen lung a microregiunii. Intenția este de a sprijini realizarea unor strategii integrate, cu soluții inovative și care asigură dezvoltarea sustenabilă a microregiunii prin:

- *protejarea și promovarea patrimoniului cultural și natural local;*
- *consolidarea economiei rurale;*
- *îmbunătățirea capacității administrative a comunităților locale.*

Grupul de Acțiune Locală (GAL)

reprezintă parteneriatul constituit între reprezentanții sectorului public, societății civile și mediului de afaceri la nivel local, care determină direcțiile de dezvoltare a microregiunii. GAL este „motorul” de funcționare în cadrul abordării LEADER.

Caracteristicile specifice Abordării LEADER

Abordare teritorială - utilizarea eficientă a resurselor locale din cadrul unei zone teritoriale specifice, desfășurarea activităților integrate și crearea unei viziuni comune; Această abordare se referă la un teritoriu mic, omogen, caracterizat adesea prin tradiții și interese comune, identitate locală, nevoi și așteptări comune. Numărul populației unui GAL trebuie să fie nu mai mic de 10.000 locuitori și să nu depășească limita de 100.000 locuitori.

Abordare partenerială - realizarea unui parteneriat interesat în dezvoltarea zonei, denumit GAL care implică reprezentanții sectorului public, privat și societății civile. La nivelul luării deciziilor, partenerii privați și reprezentanții societății civile trebuie să formeze majoritatea - cel puțin 50% + 1 din parteneriatul local.

Abordare de jos în sus - participarea activă a populației locale la planificarea, luarea deciziilor și implementarea strategiilor necesare dezvoltării zonei, într-o asemenea abordare, actorii locali participă direct la crearea Planului Strategic de Acțiune și selectarea priorităților pentru dezvoltarea teritoriului GAL. Abordarea LEADER se bazează pe oamenii locali, care cunosc cel mai bine și sunt motivați pentru dezvoltarea teritoriului în care trăiesc.

Abordarea integrată și multisectorială a strategiilor bazate pe interacțiunea partenerilor din toate sectoarele economiei locale, pentru planificarea și identificarea soluțiilor la problemele din mediul rural; Planul Strategic de Acțiune trebuie să aibă o logică multisectorială și să integreze diferite domenii de activitate. GAL-ul trebuie să aibă capacitatea de a răspunde intereselor diferitor actori locali, să poată să găsească interesul comun și să integreze abordări sectoriale diferite.

Accent deosebit pe **inovație** și experimentare căutarea de răspunsuri noi la problemele existente ale dezvoltării rurale; Inovația trebuie înțeleasă în sens larg. Aceasta se poate referi la introducerea unui produs nou, a unui proces nou, a unei noi organizații sau a unei noi piețe. În zonele rurale, inovația poate implica modernizarea cunoștințelor tradiționale sau găsirea unor soluții noi la problemele rurale persistente, pe care intervențiile altor metode nu le-au putut rezolva într-un mod satisfăcător și durabil. Acest lucru poate oferi răspunsuri noi la problemele specifice zonelor rurale.

Implementarea proiectelor de **cooperare**; Cooperarea merge dincolo de stabilirea de contacte. Cooperarea poate ajuta grupurile LEADER să își intensifice activitățile locale. Le poate permite să rezolve anumite probleme sau să sporească valoarea resurselor locale. Proiectele de cooperare nu sunt doar simple schimburi de experiență. Acestea trebuie să implice un proiect comun concret, condus în mod ideal în baza unei structuri comune, în cadrul abordării LEADER, există două tipuri posibile de cooperare:

- *cooperarea inter-teritorială: cooperare între diferite zone rurale din cadrul aceluiași stat;*
- *cooperarea transnațională: cooperare între grupuri LEADER din cel puțin două state, care urmează o abordare similară.*

Interconectarea parteneriatelor locale, acest principiu include schimbul de realizări, de experiențe și de cunoștințe dintre GAL-uri. Stabilirea de contacte și este un mijloc de transfer a bunelor practici care duce la diseminarea inovațiilor și la consolidarea relațiilor dintre oameni, proiecte și zone rurale.

Implementarea abordării **LEADER** în raionul Strășeni a fost posibilă grație proiectului *„Consolidarea societății civile și a dezvoltării democratice locale în mediul rural din Republica Moldova”* fiind susținut de **Ambasada Marii Britanii** prin intermediul **Fondului de Sprijin Strategic**, care face parte din cadrul **Programului Fondului pentru Buna Guvernare**.

Proiectul este implementat de **People In Need** în parteneriat cu **Solidarity Fund PL** în Moldova în perioada iunie 2017 - martie 2018.

Scopul acestui proiect este de a spori nivelul participării civice și a bunei guvernări la nivel local printr-o cooperare eficientă dintre reprezentanții societății civile, sectorului public și privat implicați în dezvoltare locală.

Proiectul are următoarele **obiective**:

- să înființeze două GAL-uri în raioanele Strășeni și Anenii Noi și să consolideze legătura dintre reprezentanții sectorul privat, public și societatea civilă pentru dezvoltare locală, prin intermediul abordării LEADER;
- să îmbunătățească capacitățile partenerilor locali
- reprezentanții societății civile, sectorului public și privat pentru a participa direct la procesele de dezvoltare locală.

GAL-ul „Plaiul Codrilor” din raionul Strășeni este amplasat în zona de centru a republicii reprezentat de satele Vorniceni, Dolna și comunele Lozova, Micleușeni. Prima atestare documentară a tuturor acestor localități a fost la 1420 pe timpul Domnitorului Alexandru cel Bun.

În contextul și procesul implementării abordării LEADER în comunitățile sale, Grupul intenționează următoarele:

„Dorim să contribuim la dezvoltarea localităților noastre, să punem împreună experiența, cunoștințele și motivația. Astfel devenind „motorul” schimbării și inovației în GAL-ul nostru”.

Misiunea - *„Noi, membrii GAL-ului „Plaiul Codrilor” vom susține și promova inițiativele locale care contribuie la valorificarea potențialului natural, economic și cultural pentru asigurarea unei dezvoltări durabile a microregiunii”.*

Viziunea - *„În anul 2022 teritoriul reprezentat de GAL-ul „Plaiul Codrilor” este cunoscut pentru infrastructura și serviciile publice dezvoltate, atractivitatea turistică și diversitatea ocupațiilor economice”.*

GAL-ul „Plaiul Codrilor” este unit printr-un traseu, arie geografică și elemente de identitate locală care sunt comune. Populația GAL-ului este repartizată după cum urmează: satul **Dolna** - 1 155 locuitori, comuna **Lozova** - 6 597 locuitori, comuna **Micleușeni** - 2 343 locuitori, satul **Vorniceni** - 5 220 locuitori, împreună constituind 15 315 locuitori.

Resursele de Mediu în cadrul GAL-ului sunt variate precum: rezervații naturale, păduri, landșafturi, râuleț, lacuri de acumulare, izvoare, pietriș etc. În același timp sunt insuficient explorate și utilizate eficient de către locuitorii zonei, ceea ce oferă un spațiu prielnic și larg pentru inițiative inovative de dezvoltare și valorificare a acestora.

Spațiul geografic al GAL „Plaiul Codrilor”

Rezervația naturală „Codrii” se află în partea de nord-vest a masivului silvic Căpriana – între satele Lozova, Micleușeni, Bursuc și Drăgușeni, la cca 50 km distanță de or. Chișinău. Rezervația servește ca depozit al genofondului pădurilor central europene. Suprafața este de 5177 ha (*inclusiv 96,7 păduri*), la care se mai adaugă și o zonă de protecție de circa 12300 ha.

Este unicul loc din Moldova, unde s-a efectuat regulat studiul faunei nevertebratelor. Mulți dintre copacii giganți, cu vîrstă de peste 250 de ani, sunt ocrotiți de stat ca monumente ale naturii, legendar fiind stejarul lui Ștefan cel Mare.

Rezervația peisagistică satul Dolna este luată sub ocrotirea statului din 1975. Cuprinde 389 ha. Este situat la sud de satul Dolna. Resurse minerale ale microregiunii sunt: piatră brută, pietriș și prundiș, nisip pentru construcție.

Localitățile din cadrul GAL-ului se remarcă prin producția Energiei Alternative, materia primă ca salcia energetică sau alte culturi pot fi plantate în următoarele

zone rurale: Vorniceni, Lozova, cât și în albia bazinului Bâc. Micleușeni și Vorniceni au experiență în gestionarea Energiei și Biomasei pe combustibil brichete/pelete pentru insituțiile publice.

În spațiul teritorial al **bazinului Bâc** sunt 94 izvoare, 40 pentru consum potabil și alte necesități gospodărești, 2 sunt în faza de evaluare cu captarea ulterioară (*Micleușeni*), ceea ce constituie 43% din numărul total de izvoare. Astfel, sunt captate 13 izvoare 1 în s. Vorniceni, 9 izvoare în c. Micleușeni, 6 izvoare în s. Lozova, 5 izvoare în s. Dolna, Calitatea apei din izvoare corespunde cerințelor normative de potabilizare.

O altă resursă și cea mai importantă sunt **oamenii** ce reprezintă și acționează din numele și în numele comunităților lor. GAL-ul „Plaiul Codrilor” are un capital uman foarte pestriț și valoros precum: primari activi și cooperanți, dascăli școliți și deschiși spre o continuă dezvoltare și transfer de cunoștințe; reprezentanți ai societății civile cu o viziune aparte și cenzură constructivă, antreprenori mici și mari care dezvoltă inițiative și lansează parteneriate; lucrători ai sectorului public care plămădesc omuleții mici și se inspiră de la ei; oameni de creație care valorifică și promovează identitatea locală adaugând culori și emoții grupului și comunităților sale; tinerii fac pași mici dar siguri către grup, inițiând dialogul intergenerațional pentru o nouă perspectivă de dezvoltare a comunităților prospere.

Procesele și instituțiile sunt la fel resurse importante și variate în cadrul comunităților GAL-ului. În localitățile Vorniceni, Dolna, Lozova și Vorniceni sunt primării, grădinițe, gimnazii și licee, centre de sănătate publică, case de cultură, centru de plasament

pentru persoane vârstnice și altele care asigură servicii educaționale, de sănătate și asistență socială și contribuie la sporirea calității vieții locuitorilor.

Sunt prezente în microregiune și un șir de **puncte de atracție turistică** (muzee, monumente istorice precum biserica medievală și situl arheologic, cimitirul eroilor români etc.) la fel și evenimente cultural artistice cunoscute în întreaga țară așa cum ar fi festivalul gastronomic Bostaniada care se desfășoară la Lozova.

Ansamblul de muzică și dans folcloric „**Rotunda**” din Vorniceni, ansamblu de muzică și dans popular „**Lozioara**” din Lozova , ansamblul folcloric „**Strămoșii**” duc faima regiunii atât la nivel național cât și internațional.

Resursele economice reprezintă o bază materială pentru dezvoltare și prosperitatea comunităților. În microregiune sunt dezvoltate activitățile agricole pentru următoarele culturi și produse: prune, mere, viță de vie, livezi de nuci, unica în Moldova plantație de afine etc. Apicultura este dezvoltată, dar există dorința și spațiu de creștere și modernizare a tehnologiei, precum și unei noi conceptualizări al domeniului care poate fi îmbinat cu turismul, terapiile etc. Meșteșugăritul și prelucrarea lemnului, prelucrarea loziei sunt și ele activități caracteristice microregiunii. Meșteri populari în confecționarea costumului popular și alte piese de artizanat sunt caracteristice acestor localități. Există și altfel de întreprinderi ca: brutăriile, crescătoriile de păsări, ferme, mori, săli de banchete, cantine de alimentație publică, agenți economici etc. Cooperativa de consum din s. Vorniceni are în subordine 22 unități de comerț în 7 sate oferind locuri de muncă pentru 54 de persoane. Există potențial economic și dorință, ceea ce reprezintă un bun început, însă mai sunt necesare așa acțiuni ca: transferul de cunoștințe, analiza cererii și ofertei, asocieri între antreprenori, noi

piețe de desfacere, utilizarea eficientă a resurselor locale combinând inovația cu tehnologia modernă etc.

În **procesul implementării proiectului** GAL „Plaiul Codrilor” a parcurs mai multe etape, de la inițierea acțiunilor de mobilizare a comunităților, identificării persoanelor motivate, acțiuni de coeziune și consolidare a grupului, analiza tuturor resurselor din cadrul microregiunii, identificarea domeniilor de interes, schițarea ideilor de proiecte, definitivarea direcțiilor prioritare de dezvoltare, aprobarea planului strategic, elaborarea metodologiei pentru concursul de granturi (*ghid, formular, procedură de înregistrare a ideilor de proiecte, sesiuni de informare pentru publicul larg, comisia de evaluare și etapele de evaluare*) până a deveni grup bine consolidat, format și independent cu o misiune și viziune comună despre pașii următori în vederea dezvoltării socio-economice a microregiunii sale.

